

YTTRANDEN

TILL

STOCKHOLMS STADSFULLMÄKTIGES PROTOKOLL.

Häftet 5.

1900.

Måndagen den 7 maj.

§ 4.

Herr Herlitz: Herr baron och öfverståthållare! Mine herrar! Jag ber om ursäkt, att jag besvärar herrar stadsfullmäktige i detta till utseendet så obetydliga ärende. Anledningen är den, att jag för min del ej kan finna mig öfvertygad om, att här föreligger något förvaltningsärende, med hvilket stadsfullmäktige icke skulle ega att taga befattning. Det skäl, som af beredningsutskottet och drätselnämnden åberopats, hänför sig påtagligen till följande bestämmelse i 5 § af kommunalförordningen: »Ej må stadsfullmäktige med verkställighetsåtgärder af något slag eller med förvaltning af penningar eller andra tillgångar för kommunens räkning samfaldt och omedelbart sig befatta.» Här är icke fråga om någon verkställighetsåtgärd; det har ej heller af vare sig utskottet eller afdelningen påståtts. Men här skulle enligt delegationernas mening föreligga fråga om en förvaltningsåtgärd. För min del kan jag emellertid icke finna, att här är fråga om förvaltning af penningar eller af andra tillgångar för kommunens räkning. Eller kan verkligen någon vilja påstå, att till förvaltningen af stadens gator skulle höra bestämmandet däraf, huruvida å gatorna skola få anbringas sådana för deras ändamål fullständigt främmande inrättningar som dessa »refreshment lamps»? Ingen har hittills mig veterligen ifrågasatt, att det varit en förvaltningsåtgärd, som af stadsfullmäktige vidtagits, då fullmäktige ingått i pröfning af sådana frågor som om tillstånd för spårvägsbolag att nedlägga spår i gatorna eller om tillstånd för telefonbolagen eller statens telefonverk att i gatorna nedlägga rör för kabelledningar. I intetdera af dessa fall är det fråga om någon förvaltningsåtgärd.

Automatiska
serverings-
lyktor å allm.
platser.

Automatiska
serverings-
lyktor å allm.
platser.
(Forts).

Man kan nu säga, att frågan här gäller en sådan obetydlighet, medan däremot dessa koncessioner för spårvägs- eller telefonbolag vore mycket viktiga. Ja, det är jag den förste att medge; och jag kommer ej heller att yrka, att stadsfullmäktige skola själfva taga befattning med denna fråga. Men jag påstår å andra sidan, att i afseende å såväl form som innehåll det är alldeles likartade frågor så i ena som andra fallet, och att där endast förefinnes den gradskillnad, att i ena fallet frågan är mycket oviktig, i det andra däremot synnerligen viktig. Skulle nu emellertid herrarne, om exempelvis drättselnämndens första afdelning uppläte plats till annonspelare i hvartenda gathörn och stadsfullmäktige ej gillade denna åtgärd — skulle herrarne då, frågar jag, vilja säga, att stadsfullmäktige där ej hade rätt att ingripa utan kunde afspisas med det svaret, att ett dylikt beslut vore en förvaltningsåtgärd, med hvilken fullmäktige ej finge omedelbart sig befatta, och att således den enda väg till vinnande af ändring i ett dylikt beslut, som stode fullmäktige öppen, vore att succesive förändra nämndens sammansättning? Enligt min tanke kan detta omöjligt vara meningen. Stadsfullmäktige ha ovillkorligen rätt att besluta i denna sak. En annan fråga blir sedan, om fullmäktige i detta obetydliga fall skola bry sig om att utöfva denna sin rätt. Skulle nu möjligen någon vara tveksam, huruvida stadsfullmäktige ha rätt att afstå från sin beslutanderätt i dylika fall, så ber jag att få erinra, att vi ha åtskilliga prejudikat i den vägen. Så förekom det förr årligen, att stadsfullmäktige uppdrogo åt drättselnämndens första afdelning att besluta om försäljning af gatumark i sådana fall, där priset icke öfverstege ett visst belopp.

Med anledning af hvad jag nu anfört ber jag att få yrka, att stadsfullmäktige ville fatta följande beslut:

»att lemna bemyndigande åt drättselnämndens första afdelning att besluta öfver Steen & C:is ifrågavarande ansökning om rätt att på allmänna platser uppsätta automatiska serveringslyktor».

Herr vice ordföranden: Herr baron och ordförande! Mine herrar! Så vidt jag rätt fattat den förste ärade talaren, går hans argumentering därpå ut, att han vill betrakta meddelandet af tillstånd till uppsättande af dessa serveringslyktor som en koncessionsfråga. Det kan ju anföras ett eller annat argument till stöd för den saken; men håller man sig till hvad här varit praxis, då fråga varit om disposition af gator och allmänna platser för helt

och hållet tillfälliga behof, så har det varit drätselnämnden, såsom förvaltare af dessa gator och platser, som plägat träffa afgörandet och ge tillstånd eller möjligen någon gång vägra tillstånd. Det har allt hittills varit häfd att första afdelningen då haft att afgöra saken. Jag vill exempelvis erinra om de icke sällsynta fall, då det tillåtits innehafvare af restauranter med flere att upprätta ganska skrymmande anordningar med träd och dylikt på trottoarerna utanför serveringsställen o. d. Sådant förekommer i ganska stor omfattning; och jag har icke hört någon enda anmärkning eller betänklighet däremot, att drätselnämnden ansett sig behörig meddela dylik tillåtelse, äfven om någon gång man kunnat hafva något att invända emot det omfång, hvori dylika medgifvanden lemnats. Enligt herr Herlitz uppfattning borde emellertid äfven i hvarje dylikt fall stadsfullmäktige åt drätselnämnden uppdraga att däröfver besluta. Men att underställa sådana obetydligheter stadsfullmäktiges pröfning, för att desse må därom förhandla och besluta, synes mig icke vara rätt praktiskt.

Att detta särskilda ärende hänskjutits till stadsfullmäktiges pröfning, beror därpå, att Steen & C:is ansökning var ställd till stadsfullmäktige och således måste till dem befordras för afgörande. Men jag tror, att stadsfullmäktige skulle handla välbetänkt, om de icke beröfvade första afdelningen den myndighet, afdelningen hittills utöfvat i fråga om medgifvanden till tillfälliga anordningar å gatorna. Härmed afser jag då naturligtvis ingalunda sådana anordningar, som afse begagnande af gatumark för längre tid — verkliga koncessioner. Däröfver skola naturligtvis stadsfullmäktige besluta; men jag tror icke, att det skulle vara behagligt för stadsfullmäktige att få till sin behandling hänskjuten hvarenda framställning om tillstånd att sätta ut några lådor med lagerträd å en trottoar eller andra dylika för att afgöra, hvad som i det ena eller andra fallet kan vara lämpligt.

Jag ber att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Herlitz: I anledning af herr vice ordförandens yttrande ber jag att få säga, att jag för min del äfven är af den uppfattning, att det ingalunda vore önskvärdt, att stadsfullmäktige skulle besväras med sådana obetydligheter, som dem han nämnde; och därför är jag äfven af den mening att, om drätselnämnden, stadsfullmäktige ohörde, exempelvis tillåter en värdshusidkare att hålla servering på trottoaren utanför hans lokal eller dylikt, så

Automatiska
serverings-
lyktor å allm.
platser.
(Forts.)

Automatiska
serverings-
lyktor å allm.
platser,
(Forts.)

kunna stadsfullmäktige mycket gärna underlåta att därvid ingripa på något sätt klandrande eller för att häfda sin beslutanderätt. Men det är något helt annat, än hvad här yrkats, nämligen att stadsfullmäktige skola förklara, att detta ärende är något, hvarmed de enligt kommunalförordningen icke få taga befattning. Det är denna förklaring, jag anser stadsfullmäktige icke böra afgifva, ty man vet icke, hvart ett sådant prejudikat kan föra. Hvad som här frågan gäller, är endast *gradskillnaden*. Talet om att detta vore en hyresangelägenhet, med hvars afgörande drätselnämndens första afdelning egde taga befattning, kan jag icke godkänna, då frågan gäller, huruvida öfver hufvud taget en stadens icke till uthyrande afsedd egendom skall få begagnas för uthyrning eller ej. Vore här fråga om att stadsfullmäktige i stället för att biträda utskottets förslag skulle själfva fatta beslut öfver ansökningen, skulle jag finna, att man kunde vara tvifvelsam. Något yrkande i sådan riktning har emellertid ej framställts af mig utan endast det mycket mera moderata yrkandet, att stadsfullmäktige med häfdande af sin rätt att besluta i ärendet, likväl skulle afstå från utöfningen af denna sin rätt.

Herr Carl von Frisen: Herr baron och ordförande! Mine herrar! Att teoretiskt uppdraga gränsen mellan hvad som är ett drätselnämndens förvaltningsärende och ett ärende, som bör komma under stadsfullmäktiges behandling, har sig icke så lätt. Måne icke där gränsen bör bestämmas af frågans betydelse och omfattning? Om till exempel en person begär att få på en tomt bortom Hornskroken förevisa en elefant, så betraktar drätselnämnden detta som ett ärende, hvarmed man ej bör besvära stadsfullmäktige; men om alla husegare i Stockholm komme och ville förevisa elefanter på sina tomter, så vore det naturligtvis för drätselnämnden högst nödvändigt att gå till stadsfullmäktige med denna viktiga principfråga. På samma sätt är det ju med trottoarernas belamrande med lagerträd utanför restauranterna; det betraktas som ett förvaltningsärende, när det gäller speciella fall af ringa omfattning; men gifvet är att, om alla husegare pretenderade att få pryda trottoarerna till två tredjedelar af deras bredd med lagerträd, så vore det en principfråga. I motsats till den förste ärade talaren tror jag således, att just omfattningen verkar bestämmande, och att det praktiska förståndet här måste träda i teoriens ställe. Det har alltid ansetts, att drätselnämnden bör afgöra frågor om till-

låtelse att mot viss hyra få begagna allmänna platser till vattenkiosker och dylikt; och nog står väl detta ärende bra nära sådana.

Det förefaller mig, som vore det ett tämligen farligt prejudikat, om stadsfullmäktige nu skulle anse sig böra lemna drätsel-nämnden ett särskildt bemyndigande i detta fall, ty däri måste ju då drätsel-nämnden se en fingervisning att gå in till stadsfullmäktige och fråga om allt dylikt. Då skulle våra föredragningslistor här blifva belamrade med en massa ärenden, hvilka man nog skulle anse vara af den art, att den underordnade förvaltningsmyndigheten kunde sköta dem själf.

På grund häraf tror jag det vara bäst, att stadsfullmäktige här besluta i enlighet med beredningsutskottets förslag — detta icke af begär att utvidga första afdelningens maktområde, ty jag tror, att den gärna skulle släppa ifrån sig kiosker och sådana här inrättningar och elefanter med mera sådant, utan därför, att stadsfullmäktige torde ha viktigare ärenden att offra sin tid på.

Jag yrkar bifall till beredningsutskottets hemställan.

Herr Norblad: Herr baron och öfverståthållare! Mine herrar! Jag kan icke neka till, att detta ärende, huru obetydligt det än må synas, i sig innebär en ganska viktig principfråga; och jag ber att få till alla delar instämma i hvad herr Herlitz yttrat. Om det skulle förhålla sig så, som herr vice ordföranden och herr von Friesen påstått, förefaller det mig besynnerligt, att man satt upp ärendet här på dagens föredragningslista. Detta hade väl knappast skett, om saken varit alldeles tydlig och klar.

Jag ber att få förena mig med herr Herlitz i det af honom framställda yrkandet.

Herr Carl von Friesen: Ärendet är upptaget å stadsfullmäktiges föredragningslista af den anledning, att ansökningen var ställd till stadsfullmäktige; och drätsel-nämnden kan ju icke behandla en till stadsfullmäktige ställd ansökning. Men detta innebär dock icke, att stadsfullmäktige behöfva själfva afgöra frågan eller särskildt bemyndiga drätsel-nämnden att göra det, utan stadsfullmäktige kunna mycket väl säga, att detta hör till de frågor, som drätsel-nämnden får afgöra.

Herr Höglund: Efter den diskussion, som här egt rum och visat, hvilken stadsfullmäktiges mening är, tycker jag, att det

Automatiska
serverings-
lyktor å allm.
platser.
(Forts.)

Automatiska
serverings-
lyktor å allm.
platser.
(Forts.)

i det stora hela är ganska likgiltigt, hvilket beslut här fattas; ty det är väl dock klart, att endast på grund af sin obetydlighet en del ärenden af ifrågavarande art böra få afgöras af första afdelningen, men att vid större dylika ärenden det principiellt riktiga förfarandet bör följas, att desamma underställas stadsfullmäktige.

Herr Herlitz: Jag vill endast be att få varna för det här anförda skälet, att ärendet är så litet. En annan gång kan det bli fråga exempelvis om uppsättande af en kiosk i Carl XIII:s torg — en enda, men som stadsfullmäktige finna väcka allmän förargelse. Men de skulle då, efter hvad här yttrats, icke vidare kunna häfda sin rätt att besluta i frågan.

Jag förstår icke, huru man vid tolkningen af en undantagsbestämmelse som den här ifrågavarande i kommunalförordningen kan vilja göra gällande, att det är förvaltningsåtgärdens större eller mindre omfattning, som är afgörande för frågan om hvad som är rätt eller orätt.

För min del anser jag, att stadsfullmäkte genom att bifalla beredningsutskottets förslag fatta ett beslut, som står i strid med kommunalförordningen.